

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

COMUNITAT
Z   **M**

LLENGUA CATALANA
I LITERATURA

LLIBRE DE LECTURA

COMPROMESOS AMB ELS
OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

ACTIVA tots els
recursos digitals a

edubook

VICENS VIVES

Llengua catalana i Literatura

Educació Primària

Elisabet Busquet Bernaus

Joan Badia Pujol

Montserrat Caballeria Treserra

Carme Martín Manzano

Eulàlia Mumbrú Llavina

Marta Pont Batalla

M. Dolors Rius Benito

Ònia Serdà Martín

 Vicencs Vives

Autors: Elisabet Busquet Bernaus, Joan Badia Pujol, Montserrat Caballeria Treserra, Carme Martín Manzano, Eulàlia Mumbrú Llavina, Marta Pont Batalla, M. Dolors Rius Benito i Ònia Serdà Martín.

Il·lustracions: Daniel Limón.

Fotografies: 123RF, agefotostock, ALAMY-agefotostock, ALBUM Archivo Fotográfico, easyFotostock-agefotostock, Getty Images i iStock-Getty Images.

Agraïm a les persones i entitats següents l'autorització per utilitzar el seu material fotogràfic:

© www.muxach.com (tema 2, pàg. 15)

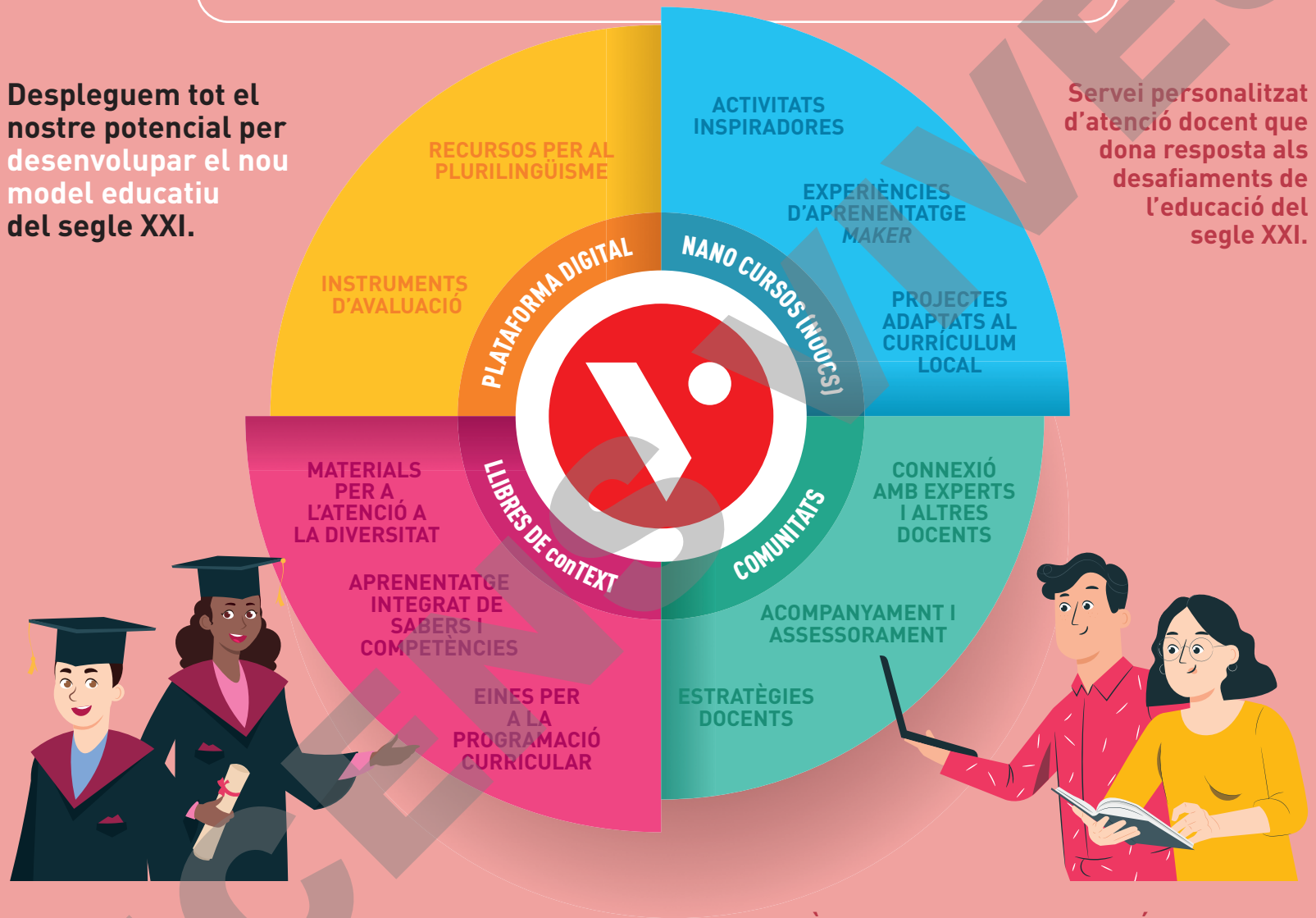
© Nicolas Vigier (tema 4, pàg. 32)

© Yaya (tema 6, pàg. 44-45)

Un ECOSISTEMA de PRODUCTES, SOLUCIONS i EXPERIÈNCIES per a la TRANSFORMACIÓ EDUCATIVA

Despleguem tot el nostre potencial per desenvolupar el nou model educatiu del segle XXI.

Servei personalitzat d'atenció docent que dona resposta als desafiaments de l'educació del segle XXI.

SOSTENIBILITAT

Incloem un plantejament transversal de la **sostenibilitat** i el **desenvolupament humà**, vinculat i compromès amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030.

APRENENTATGE ACTIU

Fomentem que l'alumnat sigui capaç d'**analitzar**, **raonar** i **qüestionar** la informació amb una **actitud activa, autònoma i compromesa**.

SITUACIONS I REPTES

Partim de **situacions d'aprenentatge** on es poden contextualitzar els sabers bàsics, **involucrant activament l'alumnat** i fomentant la seva participació en la resolució de reptes (ABR) i problemes (ABP).

RESPECTE I IGUALTAT

Fomentem el **respecte i la igualtat de gènere** per desmuntar prejudicis, estereotips i actituds de caràcter discriminatori.

SABERS BÀSICS

Proposem un aprenentatge integrat de **sabers bàsics** i **competències** perquè l'alumnat assolixi de forma plena el **perfil de sortida** de l'etapa educativa.

DIVERSITAT CULTURAL

Oferim la possibilitat de veure i **entendre el món** des de perspectives diferents a través de la **diversitat lingüística**, fet que suposa una oportunitat per al desenvolupament personal i social.

EDUCACIÓ INCLUSIVA

Aplicuem el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA) per a una **educació inclusiva** i oferim un enfocament **personalitzat i adaptat** per garantir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

DIGITALITZACIÓ I SEGURETAT

Desenvolupem la **competència digital** i l'**ús segur i conscient** de la informació.

Com és aquest projecte

Les activitats i tasques proposades en aquest llibre estan dissenyades seguint els criteris de **Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA)** i estan pensades per posar en pràctica les **competències específiques** i els **sabers** propis de l'àrea de Llengua catalana i Literatura; i per afavorir l'adquisició de **valors positius**, el **pensament crític** i la consciència sobre els **Objectius de Desenvolupament Sostenible**.

Segons els processos cognitius que treballen, les activitats estan classificades per colors:

Conèixer: en aquestes activitats, l'alumnat treballa directament el contingut.

Aplicar: aquestes activitats relacionen el contingut treballat amb els coneixements previs de l'alumnat i amb l'entorn, és a dir, que treballen amb el context.

Raonar: aquestes activitats tenen com a objectiu que l'alumnat reflexioni, expliqui i raoni els perquè de les seves respostes.

Seqüència didàctica

El projecte es compon del **llibre de lectures** i el **quadern d'aprenentatge**: cada lectura està relacionada amb un apartat del quadern.

Inici

A l'entrada del llibre de lectures, el **Què llegiràs?** indica les lectures que es faran i a quin apartat del quadern d'aprenentatge corresponen.

Es presenten **rutines de pensament** per avaluar els coneixements previs i activar la motivació.

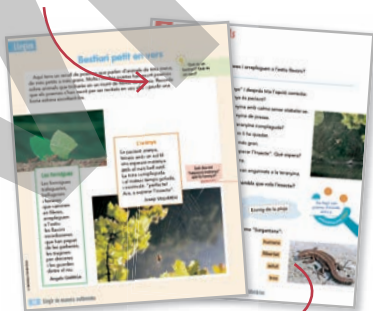
Partim de **situacions d'aprenentatge (Situa't!)** en què es contextualitzen les competències i els sabers que es desenvoluparan.

Emocionakit: Materials per facilitar el procés d'alfabetització emocional.

Es planteja un **repte (Cap al repte!)** perquè l'alumnat s'involucri activament en la construcció del seu aprenentatge.

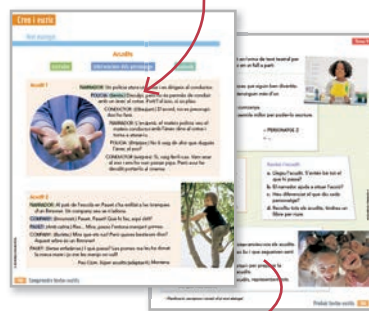
Desenvolupament

La lectura principal marca el fil conductor del tema.

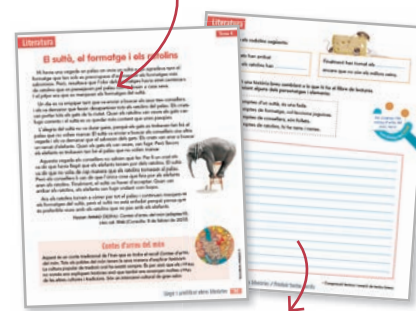
Al quadern, se'n treballa la comprensió lectora.

La segona lectura planteja un **model de text** i se n'analitzen les parts.

Al quadern, es proposa fer un text similar.

També es presenten textos significatius de la literatura infantil i juvenil.

Al quadern, se'n treballa la comprensió lectora i l'escriptura.

S'indica l'**Objectiu de desenvolupament sostenible (ODS)** que es treballa.

S'assenyala amb la icona de l'activitat a què fa referència.

Les activitats s'organitzen en **apartats**.

S'indiquen les **competències específiques** de l'àrea que es treballaran i els continguts.

Es presenten **pistes** per facilitar la **resolució del repte**.

Hi ha activitats per practicar el pensament visual.

Competències específiques

- Reconèixer la diversitat lingüística
- Comprendre textos orals
- Produir textos orals
- Comprendre textos escrits
- Produir textos escrits
- Seleccionar informació/ Contrastar informació
- Llegir de manera autònoma
- Llegir i analitzar obres literàries
- Reflexionar sobre el llenguatge
- Utilitzar un llenguatge no discriminatori

Resolem el repte

Relacionat amb l'apartat d'expressió oral o escrita, es planteja la resolució del **repte** inicial.

L'alumnat el podrà resoldre amb l'ajuda d'una seqüència d'activitats i recursos d'Internet.

Avaluació

Què he après.

Pàgina d'autoavaluació, perquè l'alumnat aprengui a ser autocrític sobre el seu procés d'aprenentatge (metacognició).

Activitats estrella (personalització de l'aprenentatge).

A partir d'una autoavaluació en tres nivells de dificultat, es proposen activitats relacionades amb l'aprenentatge de l'alumne.

PÀGINES PER TREBALLAR HABILITATS LINGÜÍSTIQUES

Annexos

S'ofereixen diferents annexos on es treballa l'eficàcia lectora, el plurilingüisme i el llenguatge no discriminatori.

Elements digitals

edubook

Activa la llicència impresa en aquest llibre i accedeix a:

- Continguts digitals
- Vídeos motivadors
- Activitats digitals
- Animacions digitals i infografies

Mediateca

Es presenten **vídeos** per treballar alguns sabers a l'aula o a casa (**Flipped Classroom**).

Àudio

Les activitats d'àudio ajuden a millorar la comprensió oral i l'escolta activa.

Fitxa de biblioteca

Fitxes en línia per omplir després de realitzar altres lectures.

 tiching.com

Enllaços a Internet que permeten ampliar algun contingut del tema.

Biblioteca al núvol

Textos en línia per aprendre a gaudir de la lectura.

Gimnàs

Accés a activitats en línia per fer un repàs dels sabers de forma autònoma.

Dictat

Material en línia i descarregable per preparar i fer dictats.

Detectius a Internet

Activitats que demanen fer una cerca a la xarxa.

Índex

1 Pluja d'estels

pàg. 2

- Les llàgrimes de Sant Llorenç
- Model de text narratiu
- Poemes amb estels

2 Uns grans amics

pàg. 10

- Gossos
- Model de text d'opinió
- L'Anita i el llebrer

3 Bafarades

pàg. 18

- Còmics
- Model de còmic
- Casa meva és casa vostra

4 Tradicions del món

pàg. 26

- Cap d'any al món
- Model de text descriptiu
- El sultà, el formatge i els ratolins

5 Mites i llegendes

pàg. 34

- El rei Mides
- Model de text narratiu
- A l'Olimp els déus parlen d'Ulisses

6 La màgia és màgica

pàg. 42

- Parlem amb un mag
- Model de text instructiu
- El llibre de màgia

7 Poemes bestials

pàg. 50

- Bestiari petit en vers
- Model de text poètic
- Un zoo al barri

8 Parlem d'art

pàg. 58

- Els nens i les nenes a la pintura
- Model de text descriptiu
- Vull ser pintor

9 S'aixeca el teló!

pàg. 66

- Un drac de fireta
- Model de text dialogat
- Un espectacle bestial

10 Històries de cavallers

pàg. 74

- Els cavallers
- Model de text expositiu
- Les llegendes del cavaller Sant Jordi

11 Què fas quan no ets a l'escola?

pàg. 82

- Quines són les teves aficions?
- Model d'entrevista
- Les tardes a la biblioteca

12 Fem una sortida

pàg. 90

- El tren de les parades sense nom
- Model de text narratiu
- L'estrany viatger

Annex: Lectures complementàries

pàg. 98

Annex: Un estiu per llegir

pàg. 110

1

Pluja d'estels

© EDITORIAL VICENS VIVES

Què llegiràs?

- Llegim: Les llàgrimes de Sant Llorenç.
- Creo i escric: Model de text narratiu.
- Literatura: Poemes amb estels.

Parlem

- Observa la imatge i respon:
 - Aquesta és la classe dels Estels. S'assembla a la teva?
 - Què t'agrada més d'aquest espai? I menys? Per què?
 - Què estan fent els nens de la classe?
- Feu grups de quatre i responeu:
 - La vostra classe té nom? Per què us diu així?
 - Quines activitats heu fet a partir del nom de la classe?
- Per parelles, trieu un nom per a la classe: estels, asteroides, alzines, roures, dinosaures, elefants. Durant un minut, un pensa arguments a favor i l'altre arguments en contra. Després expresseu els vostres arguments.

Cap al repte!

Quins elements del cel us semblen més interessants? Per què no escriviu un conte amb això com a element central? Després, feu-ne un recull.

Penso

- Sé alguna història relacionada amb els estels?

M'interessa

- Quins elements del cel voldria conèixer?

Reflexiono

- Seria capaç d'inventar una història on hi sortís un element del cel?

Les llàgrimes de Sant Llorenç

A l'Estrella la dèria per l'Univers li ve d'en Miquel, el seu veí de l'àtic, un vellet que viu sol. I és que el senyor Miquel té un telescopi. Cada dos per tres, quan tot just es fa fosc, l'Estrella puja al terrat amb en Miquel. Ell està molt feliç de tenir algú amb qui compartir la seva passió per l'astronomia, i li ensenya a conèixer els astres i les constel·lacions.

A l'inici de curs, amb tots els coneixements que li ha proporcionat el seu veí, l'Estrella ha convençut els seus companys i companyes perquè el nom de la classe aquest any sigui Univers.

Que bé que s'ho ha passat l'Estrella! Moltes activitats han girat al voltant del nom de la classe. A l'octubre van fer una visita al Museu de la Ciència i a final de curs han anat de colònies al Parc Astronòmic del Montsec, on hi ha un dels cels amb més poca contaminació lumínica i el telescopi més gran de Catalunya.

Aquest curs s'han complert tots els desitjos de l'Estrella. Bé, tots no. Li ha faltat veure i viure una nit de pluja d'estels fugaços. Volia veure com aquests estels baixen com una bala en direcció a la Terra. Justament aquest estiu es preveu una pluja d'estels espectacular, perquè hi haurà lluna nova i la foscor està garantida. Per això, ha demanat un desig als seus pares:

–Aquest agost, quan siguem de vacances a Llançà, podem anar al cap de Creus a veure la pluja d'estels?

–Uf, al cap de Creus! És lluny i cal anar-hi quan és ben fosc –diu la mare.

–T'adormiràs, Estrella! –diu el pare.

–Sí, sí! –exclama en Pere, el seu germà–. És el millor agost per veure les llàgrimes de Sant Llorenç.

–Està bé... –diu convençut el pare–. A mi també em fa il·lusió!

–Podem portar un pícnic i mantes per estirar-nos a terra –diu l'Estrella.

Què és una pluja d'estels fugaços?

Al final l'Estrella ha convençut tota la família.

La nit acordada surten de casa i enfilen la carretera que els portarà al cap de Creus. Troben un lloc tranquil on estiren les mantes i jeuen a terra.

L'Estrella és feliç contemplant el firmament. Ella i el seu germà van comptant estels fugaços i juguen a comptar qui n'ha vist més. Certament aquesta nit en cauen més que mai! Quina meravella!

Ja són les dues de la matinada. Els pares i en Pere estan mig endormiscats.

Però l'Estrella està amb els ulls ben oberts, fixos en la volta del cel. Té un pressentiment. Abrigada amb una manta, espera envoltada d'un silenci que només trenca el respirar profund del seu germà, que ha quedat adormit.

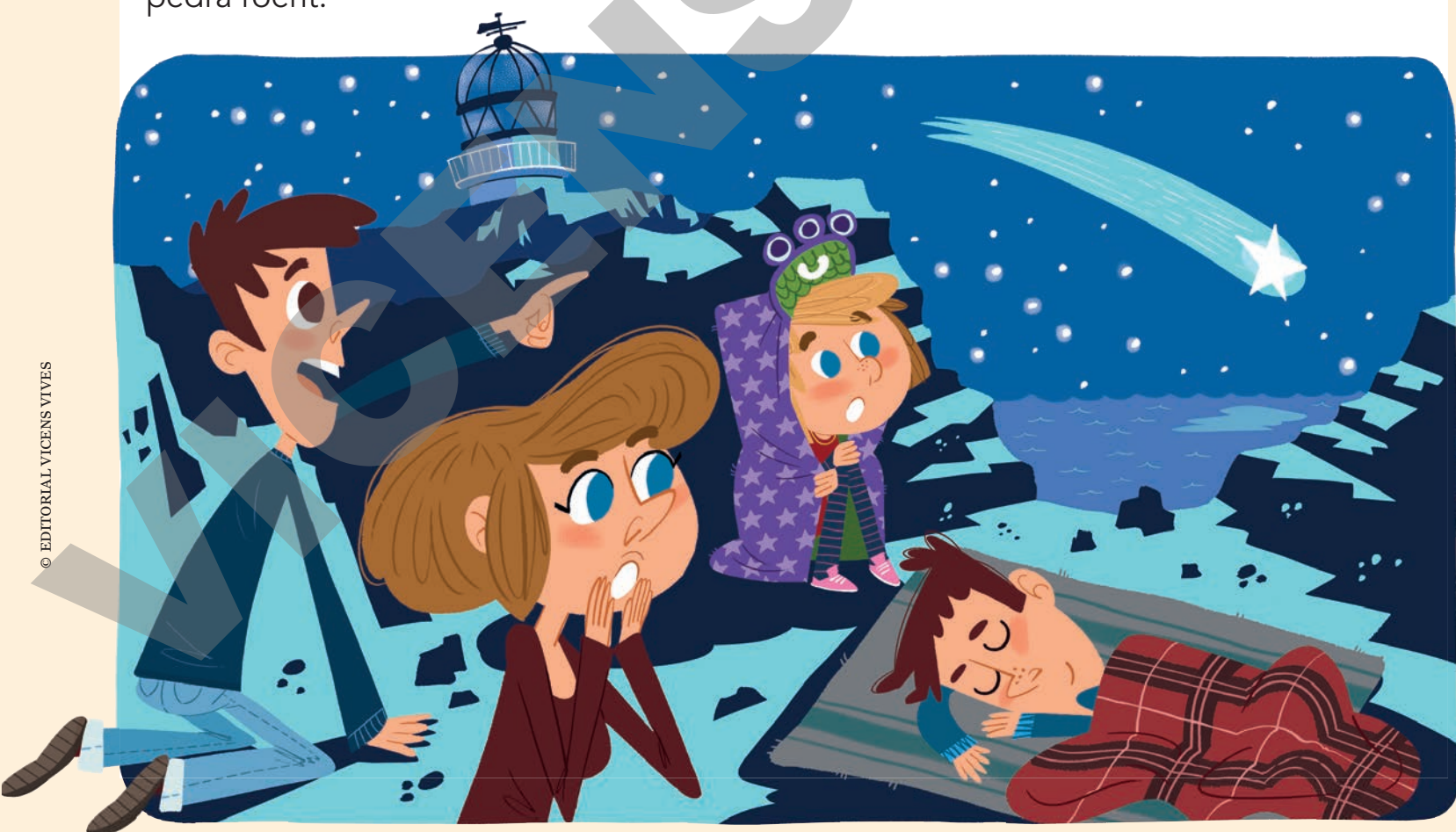
De cop, una llum l'encega i se sent un soroll.

–Què passa? –pregunta la mare, que pesava figures.

–És un estel fugaç, ha caigut molt a prop! –diu el pare.

L'Estrella i el pare corren fins a arribar al lloc. Llavors veuen una pedra roent.

Què vol dir que la mare *pesava figures*?

–Deu ser l'espurna d'un meteorit... –diu l'Estrella.

La pedra és allà, roja i fumejant. El pare va a buscar una ampolla plena d'aigua, torna cap a la pedra i hi aboca l'aigua al damunt. Se senten espetecs, més fum i... finalment, la vermellor s'apaga del tot.

L'Estrella toca la pedra amb el dit índex i, quan veu que ja no crema, l'agafa amb molt de compte. Li cap al palmell de la mà, té la mida d'una pilota de tennis. Aleshores, l'acaricia. Té uns foradets minúsculs per on encara es desprèn escalfor. El tacte és rugós i vellutat alhora.

–Quin regal t'ha fet el firmament! –exclama el pare.

–L'Estrella ja té la seva estrella –xiuxiueja la mare, que ho ha vist tot.

–Ummm... Què passa? –murmura en Pere de lluny.

L'Estrella pensa que té un tresor. Està convençuda que aquest trosset d'estel la farà valenta, decidida i l'ajudarà a acomplir el seu somni: ser astronauta.

Alegria JULIÀ: "Les llàgrimes de Sant Llorenç"
(adaptació). *Cavall Fort*, núm. 1344.

Fixa't en el paper que té l'element del cel al conte.

Text narratiu

La lluna que va perdre el seu camí

Això va passar fa molts anys una nit que era bastant fosca.

La lluna, que era una mica despistada, se'n va anar a passejar i es va perdre pel cel. De manera que a l'hora de tornar al seu lloc, va estar buscant el camí sense trobar-lo.

I buscant el seu camí va viatjar per tots els cels. Primer de tot va anar a parar a un país on sempre feia sol. I és clar, si sempre era de dia la lluna no tenia cap feina ni ningú la necessitava.

Després buscant, buscant, va anar a parar a un altre país on sí que es feia de nit i de dia. Però resulta que en aquell país ja tenien dues llunes, i és clar, no hi havia feina per a una tercera lluna.

Finalment, buscant, buscant, va acabar trobant el seu camí. I mentre passava pel cel, els grills es van posar molt contents i li cantaven moltes cançons. Les granotes no paraven de raucar ben fort i els mussols i els gats de les teulades també van estar contents, com mai, perquè de nit, sense lluna, no s'hi veien i no tenien ganes de cantar perquè es passaven la nit ensopegant els uns amb els altres.

D'aquesta manera, tot va tornar a la normalitat i tots van ser feliços.

Enric LARREULA: *La lluna que va perdre el seu camí* (adaptació). Ed. Teide.

títol

plantejament

nus

desenllaç

Poemes amb estels

El cel

El cel és un camp
ple de meravelles;
l'ha llaurat el Sol,
la Lluna és qui el sembra.
La llavor que hi cau
tot seguit arrela;
arrela i floreix,
cada flor una estrella.

Apel·les MESTRES (fragment)

Pluja d'estels

Desitjos
de foscor estelada,
traçats
en un cel d'estiu
convertit
en llàgrimes.

Lola CASAS

El cel de nit

El cel de nit és un mapa
on s'amaguen mil tresors,
que envolten la lluna blanca
i resplendeixen com l'or.
El cel de nit sap llegendes
del present i del passat:
només mirant les estrelles
les podràs endevinar.

Lluïsa MARCH

La poesia i l'Univers

Els i les poetes, igual que tu, han mirat el cel meravellats i han escrit versos tan bonics com aquests que, quan els llegim o els diem, ens fan sentir contents i alegres.